

Referenser Psykologisk kompetens i PV2/2026

Referenser till texten om Psykologisk kompetens

1. Feigenberg, L., *Terminalvård : En metod för psykologisk vård av döende cancerpatienter = [Terminal care] : [A method for psychological care of dying cancer patients]*. 1977, Lund: Liber Läromedel.
2. Ågren, A., et al., *Policy Narratives on Palliative Care in Sweden 1974–2018*. *Health Care Analysis*, 2023. 31(2): p.99–113.
3. *Nationellt kunskapsstöd för god palliativ vård i livets slutskede : vägledning, rekommendationer och indikatorer : stöd för styrning och ledning*. 2013, Stockholm: Socialstyrelsen.
4. *Nationella riktlinjer 2025 – Palliativ vård – Prioriteringsstöd till dig som beslutar om resurser i hälso- och sjukvården eller socialtjänsten – Version för synpunkter [Elektronisk resurs]*. 2025.
5. Jünger, S. & Payne, Sheila & Costantini, Anna & Kalus, C. & Werth, J. (2010). The EAPC TASK Force on education for psychologists in palliative care. *European Journal of Palliative Care*. 17.

Kompetensjämförelse: Kurator – Psykoterapeut (sacionom) – Psykolog

Denna översikt sammanfattar skillnader i utbildning, legitimation och kompetens mellan legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer, psykoterapeuter med sacionomgrund och legitimerade psykologer.

Kompetensområde	Hälso- och sjukvårdskurator (legitimerad)	Kurator med steg 2 (leg. psykoterapeut, sacionomgrund)	Legitimerad psykolog
Legitimation	Ja – hälso- och sjukvårdskurator	Ja – kurator + legitimerad psykoterapeut	Ja – legitimerad psykolog
Utbildningsbakgrund	Sacionomexamen + ev. påbyggnad / övergångsregler	Sacionom + steg 1 + steg 2 (psykoterapeutprogram)	Psykologexamen + PTP (1 år)
Diagnostik/bedömning	Psykosocial bedömning – ej testning eller klinisk diagnostik	Samma som kurator – ej testning	Fullständig psykologisk bedömning inkl. testning och diagnos
Behandling av psykisk ohälsa	Stödjande samtal, krisstöd, motiverande samtal	Psykoterapi enligt utbildad inriktning (ex KBT, PDT, Familj)	Bred psykologisk behandling inkl. psykoterapi, beteendebaserade interventioner
Testning/utredning	Nej	Nej	Ja – kognitiv, personlighets-, neuropsykologisk testning
Vetenskaplig förankring	Grundnivå – samhällsvetenskaplig metod	Begränsad forskningsförberedelse	Stark forskningsmetodik, evidensbaserad, statistik
Arbetsområden	Psykosocialt stöd, samtalsstöd, praktisk samordning	Psykoterapi inom sin inriktning	Behandling, utredning, handledning, konsultation
Yrkesmässig autonomi	Arbetar under medicinskt ansvar i team	Självständighet inom psykoterapi	Hög autonomi i både behandling och bedömning

Källor Kompetensjämförelse: Kurator – Psykoterapeut (socio)nom) – Psykolog

1. **Socialstyrelsen (2019).** Legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer.
<https://www.socialstyrelsen.se/utbildning-och-legitimation/legitimation/halso-och-sjukvardskurator/>
2. **Socialstyrelsen (2023).** Legitimation för psykoterapeuter.
<https://www.socialstyrelsen.se/utbildning-och-legitimation/legitimation/psykoterapeut/>
3. **Socialstyrelsen (2023).** Legitimation för psykologer.
<https://www.socialstyrelsen.se/utbildning-och-legitimation/legitimation/psykolog/>
4. **Psykologförbundet.** Vad är psykologisk behandling?
<https://www.psykologforbundet.se/rad-och-stod/din-yrkesutovning/stod-i-din-yrkesvardag/psykologisk-behandling-och-psykoterapi/>
5. **UKÄ & SUHF.** Psykologexamen – examensmål och vetenskaplig förankring. (via lärosätenas kursplaner och examensbeskrivningar)

Tumregler för vem som ska remitteras/bevakas till kurator/psykolog

OBS! Detta är flytande tumregler, tillgänglighet och andra faktorer (som patientens preferenser) kan också spela stor roll.

Remittera till kurator när:	Remittera till psykolog när:
<ul style="list-style-type: none"> • Patienten behöver utrymme att bearbeta känslor (t.ex. sorg, existentiella frågor) • Uttrycker behov av samtalsstöd kring sjukdomens påverkan på livet • Närståendesituation är ansträngd (t.ex. risk för sammanbrott i omsorgsrollen) • Behov av sorgebearbetning – patient eller anhörig	<ul style="list-style-type: none"> • Problematiken bedöms som psykologisk till sin karaktär. • Psykologisk stress är ihållande och påverkar delaktighet i vård, ADL eller relationer. • En helhetssyn på symtom som smärta, andnöd, trötthet, sömnsvårigheter verkar relevant. • Patienten har svårigheter med behandlingsföljksamhet eller beslutsfattande.

Exempel på områden där kurator kan ge stöd – patient:	Exempel på områden där psykolog kan ge stöd – patient:
<ul style="list-style-type: none"> • Kartläggning av stödbehov •Psykoedukation och strategier för ångest/nedstämdhet • Praktiskt stöd och lotsning i vården • Svårt att prata med familjen om prognos eller döden • Känslomässig bearbetning / förbereda sig på förlust • Stöd i sorg	<ul style="list-style-type: none"> • Anpassningssvårigheter vid sjukdomsbesked eller livsförändring • Ångest, panik eller depressiva tillstånd • Överdriven oro, ältande • Stark rädsla för sjukdomsprogression • Svårigheter att delta i behandling / medicinaversion • Självmordstankar (<i>ej akuta</i>) • Svårt att prata med familjen om prognos eller döden • Symtomhantering (t.ex. smärta, andning, trötthet) • Problem med beslutsfattande • Känsla av att vara fast / oförmögen att tänka framåt • Tidigare trauma som återaktiveras • Svårhanterliga känslor (t.ex. ilska, frustration) • Tidigare psykisk ohälsa som påverkar vården
Exempel på områden där kurator kan ge stöd – närstående:	Exempel på områden där psykolog kan ge stöd – närstående:
<ul style="list-style-type: none"> • Anpassning till prognos • Förlust- och förberedelsesorg • Familjedynamik i samband med sjukdom • Sorgbearbetning	<ul style="list-style-type: none"> • Patienten uttrycker oro för närståendes beteende • Närståendes psykiska ohälsa påverkar patientens välbefinnande

Referens till Tumregler för vem som ska remitteras/bevakas

1. Jünger, S. & Payne, Sheila & Costantini, Anna & Kalus, C. & Werth, J.. (2010). The EAPC TASK Force on education for psychologists in palliative care. European Journal of Palliative Care. 17.